TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA 52644

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat Kurum tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Saygılarımla. 01.11.2026

Haydar ALTINTAŞ
İzmir Milletvekili

Eurostat ve uluslararası çevre örgütlerinin (Greenpeace, Basel Action Network) resmi verilerine göre Türkiye, son yıllarda Avrupa Birliği ülkelerinden açık ara en fazla plastik atık ithal eden ülke konumuna gelmiştir. İngiltere, Almanya, İtalya ve Belçika başta olmak üzere Avrupa ülkelerinin kendi topraklarında bertaraf etmekten kaçındığı yüz binlerce ton plastik çöp, her yıl 'geri dönüştürülebilir hammadde' adı altında limanlarımız üzerinden Türkiye'ye sokulmaktadır.

Saha araştırmaları ve bilimsel raporlar, ithal edilen plastik atıkların önemli bir bölümünün geri dönüştürülemeyen, kirli ve karışık plastiklerden oluştuğunu; bu zehirli atıkların Adana Çukurova, Mersin, Kocaeli, İzmir ve Trakya havzalarındaki birinci sınıf tarım arazilerine, sulama kanallarına, yol kenarlarına ve boş arazilere kaçak olarak döküldüğünü ve geceleri yakıldığını ortaya koymaktadır. Yapılan toprak ve su analizlerinde; dioksin, furan, poliklorlu bifeniller (PCB) ve ağır metallerin tarım topraklarına ve yeraltı sularına karıştığı, Akdeniz'de mikroplastik kirliliğinin rekor seviyelere ulaştığı tespit edilmiştir.

Kendi evsel atıklarını dahi kaynağında ayrıştırma ve geri dönüştürme oranı yüzde 15'ler düzeyinde kalan bir ülkenin, Avrupa'nın plastik çöplüğü haline getirilmesi; hükümetin yürüttüğü 'Sıfır Atık' vizyonuyla açıkça tezat oluşturmakta, halk sağlığını ve gelecek nesillerin yaşam hakkını doğrudan tehdit etmektedir.

Bu çerçevede;

1. 2024, 2025 ve 2026 yıllarında Türkiye'ye Avrupa Birliği ve diğer ülkelerden ithal edilen toplam plastik atık miktarı kaç tondur? Bu ithalatın menşe ülkelere ve plastik türlerine (polietilen vb.) göre dağılımı nedir?
2. İthal edilen plastik atıkların gümrük kapılarında yapılan fiziki ve kimyasal muayenelerinde; atıkların beyan edildiği gibi saf geri dönüştürülebilir plastik olup olmadığı hangi teknik donanım ve laboratuvar testleriyle doğrulanmaktadır?

3. Son 3 yılda ithal plastik atıkları mevzuata aykırı şekilde tarım arazilerine döktüğü, yaktığı veya ruhsatsız depoladığı tespit edilen kaç geri dönüşüm tesisine çevre cezası uygulanmış, kaçının çevre izin ve lisans belgesi iptal edilmiştir?
4. Adana, Mersin, Kocaeli ve İzmir'de plastik atık yakımı ve kaçak dökümü yapılan alanların çevre ve toprak rehabilitasyonu için hangi çalışmalar yapılmıştır? Bu bölgelerde yetişen tarım ürünlerinde ve sulama sularında toksik kimyasal kalıntı ölçümleri yapılmakta mıdır?
5. Çin, Malezya, Vietnam ve Tayland gibi ülkelerin çevre ve halk sağlığını korumak amacıyla plastik atık ithalatını tamamen yasakladığı dikkate alındığında, Türkiye'nin de plastik çöp ithalatını istisnasız ve kalıcı olarak yasaklamasına yönelik bir Cumhurbaşkanlığı Kararı veya mevzuat hazırlığı var mıdır?
6. Türkiye'nin kendi yerel plastik atıklarını kaynağında ayrı toplama ve geri kazanım oranını artırmak, yerli geri dönüşüm sanayisinin ihtiyacını yerli atıklardan karşılamasını sağlamak üzere belediyelere hangi mali ve teknik teşvikler verilmektedir?